

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy dla Łodzi - Śródmieścia w Łodzi VI Wydział Karny, w sprawie sygn. VI K 1421/16 wyrokiem łącznym z dnia 28 lutego 2017 roku, wobec skazanej S. P. następującymi wyrokami:

D) wyrokiem Sądu Rejonowego dla Łodzi - Śródmieścia w Łodzi z dnia 19 marca 2007 roku w sprawie V K 753/06 za przestępstwo z art.226§ 1 kk popełnione w dniu 10 kwietnia 2006 roku na karę grzywny w wysokości 30 stawek dziennych po 15 złotych; kara została wykonana w całości w dniu 26 kwietnia 2009 roku;

II) wyrokiem Sądu Rejonowego dla Łodzi - Śródmieścia w Łodzi z dnia 5 listopada 2007 roku w sprawie VI K 382/07 za przestępstwo z art.207§ 1 kk i art. 157§2 kk w zw. z art.11 §2 kk popełnione w okresach od stycznia 2004 do dnia 16 stycznia 2007 i od lutego 2007 do dnia 5 kwietnia 2007 roku na karę 2 lat pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem wykonania na okres 5 lat próby, której to kary wykonanie zarządzono postanowieniem Sądu Rejonowego dla Łodzi - Śródmieścia w Łodzi z dnia 11 lutego 2009 roku; kara została wykonana w całości w dniu 8 lutego 2011 roku ;

III) wyrokiem Sądu Rejonowego w Gnieźnie z dnia 13 maja 2014 roku w sprawie II K 907/13 za przestępstwo z art. 190§ 1 kk w zw. z art.64§ 1 kk popełnione w dniu 7 maja 2013 roku na karę 3 miesięcy pozbawienia wolności; kara została wykonana w całości w dniu 23 lutego 2015 roku ;

IV) wyrokiem Sądu Rejonowego dla Łodzi - Śródmieścia w Łodzi z dnia 17 lutego 2016 roku w sprawie VI K 745/15 za przestępstwo z art.278§ 1 kk popełnione w dniu 6 maja 2015 roku na karę 2 miesięcy pozbawienia wolności i karę 8 miesięcy ograniczenia wolności z obowiązkiem wykonywania nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 20 godzin miesięcznie; kara pozbawienia wolności została wykonana w całości w dniu 14 czerwca 2016 roku, kara ograniczenia wolności jest wykonywana od dnia 7 października 2016 roku ;

V) wyrokiem Sądu Rejonowego w Gnieźnie z dnia 31 sierpnia 2016 roku w sprawie II K 1329/13 za przestępstwo z art. 158§ 1 kk w zw. z art.64§1 kk popełnione w dniu sierpnia 2013 roku na karę 1 roku pozbawienia wolności; kara nie była wykonywana; VI) wyrokiem Sądu Rejonowego dla Łodzi - Śródmieścia w Łodzi z dnia 2 listopada 2016 roku w sprawie VI K 1117/16 za przestępstwo z art.207§ 1 kk i art.157§2 kk w zw. z art. 11 § 2 kk popełnione w okresie od dnia 13 czerwca 2016 do dnia 25 czerwca 2016 roku na karę 2 lat ograniczenia wolności z obowiązkiem wykonywania nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 20 godzin miesięcznie; kara nie była wykonywana; - w punkcie 1. na podstawie art. 85 k.k. i art.86 § 1 k.k. w zw. z art. 569 § 1 k.p.k. w brzmieniu obowiązującym do dnia 30 czerwca 2015 roku w zw. z art. 19 ust. 1 ustawy z dnia 20 lutego 2015 roku o zmianie ustawy - Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw w zw. z art.4 § 1 k.k. połączył kary pozbawienia wolności orzeczone wyrokami Sądu Rejonowego w Gnieźnie z dnia 13 maja 2014 roku w sprawie II K 907/13 i z dnia 31 sierpnia 2016 roku w sprawie II K 1329/13 oraz wymierzył S. P. karę łączną 1 roku i 2 miesięcy pozbawienia wolności; w punkcie 2. na podstawie art. 85§ 1, 2 i 3 k.k. i art.86 § 1 i 3 k.k. w zw. z art.569 § 1 k.p.k. połączył kary ograniczenia wolności orzeczone wyrokami Sądu Rejonowego dla Łodzi - Śródmieścia w Łodzi z dnia 17 lutego 2016 roku w sprawie VI K 745/15 i z dnia 2 listopada 2016 roku w sprawie VI K 1117/16 oraz wymierzył S. P. karę łączną 2 lat ograniczenia wolności, zobowiązując ją do wykonywania w tym czasie nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 20 godzin miesięcznie; w punkcie 3. na podstawie art.572 k.p.k. umorzył postępowanie w przedmiocie wydania wyroku łącznego w zakresie kar orzeczonych wyrokami Sądu Rejonowego dla Łodzi - Śródmieścia w Łodzi z dnia 19 marca 2007 roku w sprawie V K 753/06 i z dnia 5 listopada 2007 roku w sprawie VI K 382/07 oraz kary pozbawienia wolności orzeczonej wyrokiem Sądu Rejonowego dla Łodzi - Śródmieścia w Łodzi z dnia 17 lutego 2016 roku w sprawie VI K 745/15 ; w punkcie 4. na podstawie art.576§1 k.p.k. ustalił, że wyroki podlegające połączeniu nie ulegają wykonaniu w zakresie objętym wyrokiem łącznym; w punkcie 5. na podstawie art.577 k.p.k. zaliczył na poczet orzeczonej kary łącznej pozbawienia wolności okresy faktycznego pozbawienia wolności od dnia 7 maja 2013 do dnia 9 maja 2013 roku, od dnia 21 sierpnia 2013 do dnia 23 sierpnia 2013 roku oraz od dnia 25 listopada

2014 do dnia 23 lutego 2015 roku, w punkcie 6. zasądził od Skarbu Państwa na rzecz adwokat K. S. kwotę 206,64 złotych tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej skazanej z urzędu, w punkcie 7. zwolnił skazaną od kosztów sądowych i ustalił, że wydatki postępowania ponosi Skarb Państwa.

Apelację od wyroku wniósł obrońca skazanej, na podstawie art. 425 § 2 k.p.k. i art. 444 k.p.k. zaskarżył powyższy wyrok w punkcie 1., w części dotyczącej orzeczenia

o karze pozbawienia wolności. Na podstawie art. 427 § 1 i 2 k.p.k. i art. 438 pkt. 4 k.p.k. wyrokowi temu zarzucił rażąco niewspółmierność kary, biorąc pod uwagę fakt uczestnictwa skazanej S. P. w programie korekcyjno - edukacyjnym dla sprawców przemocy domowej oraz w programie terapii uzależnień w Miejskim Centrum (...) w Ł. oraz bliski okres czasowy popełnienia czynów z wyroków opisanych w punkcie 1. orzeczenia.

Na podstawie art. 427 § 1 k.p.k. i art. 437 § 2 k.p.k. obrońca skazanej wniósł o zmianę wyroku przez złagodzenie wymierzonej S. P. kary pozbawienia wolności.

Sąd Odwoławczy zważył, co następuje:

Apelacja złożona od zaskarżonego wyroku łącznego nie była skuteczna i rozstrzygnięcie Sądu I instancji należało utrzymać w mocy.

W pierwszej kolejności, pomimo niekwestionowania przez apelującego samego modelu połączenia poszczególnych kar jednostkowych, należało odnieść się do przyjętej przez Sąd I instancji koncepcji, skutkującej tym, że w ramach jednego wyroku łącznego zastosowano dwa różne stany prawne, każdy do jednej z kar łącznych. Apelacja została złożona na korzyść skazanej od kary, zatem należało skontrolować także prawidłowość łączenia kar jednostkowych, co mogło przełożyć się na jej wymiar.

Podkreślić zatem na wstępie należy, że Sąd Odwoławczy w składzie rozstrzygającym przedmiotową sprawę nie podziela przyjętej przez Sąd I instancji koncepcji, iż biorąc pod uwagę zmianę modelu i zasad orzekania kary łącznej określonych w art. 85 k.k. i nast. w związku z nowelizacją obowiązującą od dnia 1 lipca 2015 roku (ustawa z dnia 20 lutego 2015 r. o zmianie ustawy - Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2015 r. poz. 396) orzekając w ramach wyroku łącznego dwie lub więcej kar łącznych sąd uprawniony jest orzekać w odniesieniu do każdej z nich na podstawie innych przepisów. Zgodzić się oczywiście wypada z zapatrywaniem, że w sytuacji, w której co najmniej jeden wyrok podlegający ocenie dla celów wydania wyroku łącznego uprawomocnił się po dniu 30 czerwca 2015 r., zgodnie z dyspozycją art. 19 ust. 1 w.w. ustawy nowelizacyjnej, znajdzie zastosowanie przepis art. 4 § 1 k.k. To z kolei powoduje, że ustawa obowiązująca poprzednio stanowi podstawę orzeczenia kary łącznej tylko wtedy, gdy będzie ona względniejsza dla skazanego, a w przeciwnym wypadku kara łączna musi zostać wymierzona w oparciu przepisy rozdziału IX k.k. w brzmieniu obowiązującym od dnia 1 lipca 2015 r. Podkreślić jednak należy, że rozważając możliwość połączenia kar jednostkowych (ewentualnie kary łącznej) wynikających z poszczególnych wyroków, jakie zostały wydane względem konkretnego skazanego, jego sytuację prawną należy ocenić całościowo, mając na uwadze grupę wszystkich wyroków. Kolejność rozumowania winna bowiem przebiegać w ten sposób, że dla zobrazowania całej sytuacji prawnej skazanego buduje się wynikający z poszczególnych wyroków układ kar, a następnie biorąc pod uwagę zupełnie odmienne okoliczności mające znaczenie dla łączenia kar w myśl ustawy starej oraz w myśl ustawy nowej, dokonuje się porównania – czy mając na uwadze wszystkie kary orzeczone względem skazanego w ogóle zachodzi możliwość połączenia kar na podstawie dwóch konkurujących ustaw, a jeżeli możliwe jest połączenie kar zarówno na podstawie starych przepisów oraz ustawy nowej to następnie należy rozważyć czy przy uwzględnieniu wszelkich konsekwencji wynikających z wybranej ustawy korzystniejsze będzie dla skazanego zastosowanie przepisów obowiązujących do dnia 30 czerwca 2015 roku czy regulacji, która weszła w życie z dniem 1 lipca 2015 roku. Nie chodzi natomiast o to, ażeby szukać najkorzystniejszego z możliwych rozwiązań, mając na uwadze stare i nowe przepisy o karze łącznej, budując poszczególne konfiguracje kar tak, ażeby możliwym było połączenie jak największej ilości kar przy zastosowaniu różnych regulacji.

Powyższe rozważania, nie mogą mieć jednak o tyle znaczenia w przedmiotowej sprawie, że mając na uwadze kierunek złożonego środka odwoławczego Sąd Odwoławczy nie mógłby zmienić wyroku. W ocenie Sądu Odwoławczego w stanie

faktycznym wynikającym z całej konfiguracji kar, z jednej całościowej grupy wyroków wydanych wobec skazanej S. P. na moment orzekania przez Sąd Rejonowy, winno nastąpić zastosowanie w całości ustawy nowej jako względniejszej niż skorzystanie wyłącznie z przepisów obowiązujących do dnia 30 czerwca 2015 roku. W konsekwencji jednak, gdyby Sąd Odwoławczy w powyższy sposób zmienił wyrok łączny, to skutkowałoby to pogorszeniem sytuacji prawnej skazanej S. P. a to stoi w sprzeczności z zakazem reformationis in peius. Oddając istotę powyższych rozważań, stwierdzić trzeba, że Sąd I instancji połączył bowiem poszczególne kary jednostkowe, choć nieprawidłowo, to bardzo dla skazanej korzystnie.

Przechodząc zatem do argumentacji zawartej w apelacji, kwestionującej sam wymiar kary łącznej pozbawienia wolności w punkcie 1 skarżonego wyrok łącznego, należy wskazać, że zarzut rażącej niewspółmierności tej kary łącznej nie jest zasadny. Przy czym, zarzut oparty o treść art. 438 pkt 4 k.p.k. może być tylko wówczas skuteczny, gdy zostanie wykazane, że sąd orzekający pominął istotne okoliczności mające wpływ na wymiar kary łącznej przy uwzględnieniu dyrektyw orzekania tego rodzaju kary, bądź tym okolicznościom nie nadał właściwego znaczenia i w konsekwencji wymierzył karę niewspółmierną w stopniu rażącym. Rażąca niewspółmierność w rozumieniu art. 438 pkt 4 k.p.k. to jednak nie każda różnica pomiędzy karą łączną wymierzoną przez sąd pierwszej instancji a karą jaką należałoby wymierzyć w instancji odwoławczej w następstwie właściwego zastosowania dyrektyw wymiaru kary łącznej ale taka, która byłaby różnicą wyraźną, niedającą się zaakceptować.

Sąd Rejonowy wymierzając skazanej karę łączną pozbawienia wolności z kar jednostkowych wynikających z dwóch wyroków – II K 907/13 i II K 1329/13 (uwzględniając zbieg przestępstw wynikający z przepisów obowiązujących do dnia 30 czerwca 2015 roku), po pierwsze słusznie wziął pod uwagę granice w jakich karę łączną mógł wymierzyć na podstawie art. 86 § 1 k.k. a następnie musiał dokonać wyboru, czy karę łączną zgodnie z dyrektywami orzekania tego rodzaju kary wypracowanymi w doktrynie i orzecznictwie sądowym, orzec przy zastosowaniu zasady absorpcji (pochlania), zasady asperacji (mieszanej) czy też zasady kumulacji (zsumowania). O wyborze zasady decydują okoliczności, które nie mogły być wcześniej przedmiotem oceny sądu, takie jak globalna liczba popełnionych przestępstw, ich rodzaj i łączące je relacje przedmiotowo-podmiotowe a także należy uwzględniać cele zapobiegawcze i wychowawcze, które kara łączna ma osiągnąć w stosunku do skazanego. Trzeba wreszcie podkreślić, że wymierzenie kary łącznej na zasadzie pełnej absorpcji jest rozwiązaniem skrajnym. Zasadę absorpcji należałoby zastosować jedynie wówczas, gdy związek zbiegających się przestępstw jest tak ścisły, że upodabnia je w zasadzie do jednego przestępstwa. W orzecznictwie wskazuje się też, że absorpcja czy wymierzenie kary łącznej zbliżonej w swojej wysokości do najsurowszej kary jednostkowej jest uzasadnione w sposób szczególny w przypadku zbiegu bardzo poważnego przestępstwa z przestępstwem lub przestępstwami wyraźnie mniej groźnymi albo gdy między przestępstwami istnieje ścisły związek rzeczowy, np. objęcie jednym planem działania, choć art. 12 k.k. nie znalazł zastosowania.

Przyjęte w powyższym zakresie rozumowanie Sądu I instancji było trafne, a nadto zostało szczegółowo wyjaśnione w pisemnym uzasadnieniu wyroku łącznego.

Celowym jest podkreślenie, że Sąd Rejonowy mógł skazanej ze zbiegu kar jednostkowych, opisanego w punkcie 1 wyroku, wymierzyć karę łączną pozbawienia wolności od 1 roku (kara najsurowsza z wyroku II K 1329/13) do 1 roku i 3 miesięcy (suma kar z wyroków II K 907/13 i II K 1329/13). Sąd Rejonowy wymierzył karę łączną 1 roku i 2 miesięcy pozbawienia wolności, zatem stosując słusznie zasadę mieszaną. Z pewnością brak było podstaw do zastosowania w przypadku skazanej S. P. zasady absorpcji, skoro popełniła ona dwa rodzajowo różne przestępstwa, w różnym czasie. Sąd Rejonowy mógłby zatem stosując zasadę mieszaną orzec karę łączną 1 roku i 1 miesiąca pozbawienia wolności albo taką jak wymierzył – 1 roku i 2 miesięcy pozbawienia wolności. Mając na uwadze tylko powyższe, już widoczne jest, że różnica między takimi karami łącznymi nie mogłaby zostać uznana za rażącą w rozumieniu art. 438 pkt 4 k.p.k.

Ponadto, Sąd I instancji kształtując wymiar tej kary łącznej wziął zasadnie pod uwagę zarówno okoliczności przemawiające za korzystniejszym potraktowaniem skazanej, co skutkowało wymierzeniem kary poniżej ich sumy, a jednocześnie istotne okoliczności niekorzystne, wskazujące na niemożność znacznego obniżenia sumy kar jednostkowych. W tym uwzględniono fakt, który akcentuje w apelacji skarżący, że skazana podjęła się leczenia odwykowego oraz uczestniczyła w programie korekcyjno-edukacyjnym dla sprawców przemocy domowej. Wzięto pod

uwagę również, że przestępstwa, za które wymierzone zostały kary jednostkowe, zostały popełnione w stosunkowo niewielkim przedziale czasowym. Trafnie jednak zauważono, że były to przestępstwa naruszające odmienne dobra chronione prawem a ponadto, skazana S. P. dopuszczała się kolejnych przestępstw, pomimo odbywania kary pozbawienia wolności, co przemawiało za zastosowaniem takiej reakcji karnej, która uwzględni konieczność jej resocjalizacji. Zatem, wymiar kary łącznej pozbawienia wolności wynikający z wyroku łącznego zasługuje na pełną akceptację.

Wobec powyższego, zaskarżony wyrok łączny należało utrzymać w mocy.

Ponadto, na rzecz obrońcy reprezentującego skazaną z urzędu w osobie adw. K. S. zasądzono od Skarbu Państwa kwotę tytułem nieopłaconej pomocy prawnej w postępowaniu odwoławczym w wysokości 147,60 złotych, uwzględniając podatek od towarów i usług (§ 17 ust. 5 oraz § 4 ust. 3 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 roku w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz.U. z 2016 roku, poz. 1714).

Na mocy zaś art. 624 § 1 k.p.k. uwzględniając sytuację prawną jak i możliwości dochodowe skazanej, zwolniono ją od obowiązku uiszczania kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze.